

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

Факультет психології, політології та соціології

Кафедра психології

**Кваліфікаційна робота -
бакалаврський дослідницький проект**

053 «Психологія»

на тему:

**ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ПОДРУЖНІХ ЗРАД У СУЧАСНОМУ
СУСПІЛЬСТВІ**

Виконала здобувачка 4 курсу, групи 4
галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові
науки»

спеціальність 053 «Психологія»

В. В. Панченко

Науковий керівник: Доцент кафедри, к.політ.н.,
доцент Третьякова Тетяна Миколаївна

Рецензент: Доцент кафедри, к.політ.н, доцент
Шмаленко Юлія Іванівна

Одеса -2026

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

Факультет **психології, політології та соціології**

Кафедра **психології**

Рівень вищої освіти **перший (бакалаврський)**

Галузь знань **05 «Соціальні та поведінкові науки»**

Спеціальність **053 «Психологія»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідуюча кафедрою психології

д.ю.н., канд. психол.н., проф.

О.М.Цільмак

«___» _____ 20__ року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ
(бакалаврський дослідницький проект)

Панченко Валерії Володимирівни

1. Тема роботи «Психологічні чинники подружніх зрад у сучасному суспільстві», Керівник роботи Третьякова Тетяна Миколаївна, кандидат політичних наук, доцент, затверджені наказом НУ «ОЮА» від «___» 2026 року № ___

2. Строк подання здобувачем роботи ___ 2026 року _____

3. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів бакалаврської роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Підготовка концепції К.Р. і затвердження плану К.Р.	жовтень, 2025	
2.	Вивчення нормативного матеріалу, спеціальної літератури, аналіз та узагальнення матеріалів	листопад, 2025	
3.	Написання Вступу	грудень, 2025	
4.	Написання 1 розділу М.Р.	січень, 2026	
5.	Написання 2 розділу М.Р.	лютий, 2026	
6.	Написання Висновків	квітень, 2026	
7.	Подання К.Р. на кафедру та рецензування	травень, 2026	
8.	«Малий захист» К.Р. на кафедрі	травень, 2026	
9.	Прийняття рішення про допуск К.Р. до захисту	травень, 2026	
10.	Захист К.Р. в ЕК	червень, 2026	

Здобувач

_____ (підпис)

В.В. ПАНЧЕНКО

(ініціал та прізвище)

Керівник роботи

_____ (підпис)

Т.М. ТРЕТЬЯКОВА

(ініціал та прізвище)

АНОТАЦІЯ

Панченко В.В. Психологічні чинники подружніх зрад у сучасному суспільстві. Кваліфікаційна робота бакалавра за спеціальністю 053 «Психологія». Національний університет «Одеська юридична академія». Одеса, 2026 рік.

У роботі висвітлено теоретичні та практичні аспекти дослідження психологічних причин подружніх зрад у сучасному суспільстві, розкрито сутність понять «подружня зрада», «подружній конфлікт», «емоційна близькість» та «довіра у шлюбі», а також проаналізовано сучасні наукові підходи до вивчення причин порушення подружньої вірності. Особливу увагу приділено ролі особистісних рис, емоційної нестійкості, стилів поведінки у конфліктних ситуаціях та морально-ціннісних установок у формуванні ризику інфідельності.

На основі проведеного емпірико-аналітичного дослідження визначено особливості ставлення респондентів до подружньої зради, рівень прийнятності інфідельності та домінуючі стилі поведінки у конфліктних ситуаціях. Встановлено статистично значущі взаємозв'язки між емоційною нестійкістю, потребою в емоційній близькості, особистісними характеристиками та ставленням до подружньої зради. Також виявлено психологічні чинники, що можуть сприяти емоційному відчуженню партнерів, порушенню довіри та виникненню подружньої інфідельності. Для статистичної обробки даних використано коефіцієнт рангової кореляції Спірмена та критерій χ^2 Пірсона.

Представлено практичні рекомендації щодо профілактики подружніх зрад та гармонізації подружніх стосунків, розроблено програму психологічного тренінгу, спрямовану на розвиток емоційної близькості, навичок конструктивної комунікації, взаємної довіри, саморегуляції та конструктивного вирішення конфліктів у шлюбі.

Ключові слова: подружня зрада, інфідельність, подружні стосунки, емоційна близькість, конфліктність, довіра, особистісні риси, емоційна нестійкість, сімейні взаємини, психологічна гармонізація.

ABSTRACT

Panchenko V.V. Psychological Factors of Marital Infidelity in Contemporary Society. Bachelor's qualification thesis in Specialty 053 «Psychology» National University «Odesa Law Academy». Odesa, 2026.

The qualification research project addresses the theoretical and practical aspects of investigating the psychological causes of marital infidelity in contemporary society. It elucidates the essence of the concepts «marital infidelity», «marital conflict», «emotional intimacy», and «trust in marriage», and analyses contemporary scientific approaches to studying the causes of violations of marital fidelity. Special attention is given to the role of personality traits, emotional instability, behavioral styles in conflict situations, and moral-value orientations in shaping the risk of infidelity.

Based on the conducted empirical and analytical research, the study identifies the characteristics of respondents' attitudes toward marital infidelity, the level of acceptability of infidelity, and the dominant behavioral styles in conflict situations. Statistically significant relationships have been established between emotional instability, the need for emotional intimacy, personality characteristics, and attitudes toward marital infidelity. Psychological factors that may contribute to emotional distancing between partners, the erosion of trust, and the emergence of marital infidelity have also been identified.

Practical recommendations for the prevention of marital infidelity and the harmonization of marital relationships are presented. A psychological training program aimed at developing emotional intimacy, constructive communication skills, mutual trust, self-regulation, and constructive conflict resolution within marriage has been developed.

Keywords: marital infidelity, infidelity, marital relations, emotional intimacy, conflict proneness, trust, personality traits, emotional instability, family relationships, psychological harmonization.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ I. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ЕМПІРИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ЧИННИКІВ ПОДРУЖНИХ ЗРАД У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ.....	16
1.1. Організація та проведення емпіричного дослідження.....	16
1.2. Характеристика та обґрунтування методик дослідження.....	17
РОЗДІЛ II. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ЧИННИКІВ ПОДРУЖНИХ ЗРАД У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ.....	21
2.1. Інтерпретація результатів емпіричного дослідження.....	21
2.2. Методичні рекомендації щодо збереження подружньої вірності та гармонізації стосунків.....	34
ВИСНОВКИ.....	37
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	40
ДОДАТКИ.....	44

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Подружня зрада посідає одне з центральних місць серед чинників руйнування сучасних шлюбно-сімейних відносин, оскільки створює потужний дестабілізуючий ефект як на емоційний клімат у подружжі, так і на психологічний стан кожного з партнерів. Її поширеність у сучасному суспільстві зумовлена багатьма соціальними, культурними та технологічними змінами, що суттєво трансформують уявлення про близькість, вірність та особистісну автономію. У цих умовах вивчення психологічних причин подружніх зрад набуває ключового значення, оскільки дає можливість глибше зрозуміти внутрішню логіку поведінки партнерів, їхню здатність до взаєморозуміння, а також механізми регуляції емоцій та міжособистісної взаємодії в сімейному середовищі.

Значна актуальність проблеми пов'язана з тим, що подружня зрада не лише порушує базову довіру між партнерами, але й спричиняє низку негативних психологічних наслідків: зростання тривожності, формування стійкого почуття провини, підвищення рівня напруги в сімейній системі, розвиток депресивних та посттравматичних реакцій, зниження самооцінки. Вона може ставати каталізатором для виникнення глибоких конфліктів, відчуження та емоційної дистанції, що ускладнює відновлення партнерської взаємодії та нерідко призводить до розриву стосунків. У цей же час слід враховувати, що психологічні мотиви подружніх зрад є різноманітними: від пошуку емоційної підтримки до компенсації фрустрованих потреб, від дисфункційної комунікації до труднощів у саморегуляції й адаптації до життєвих стресів.

Сучасний соціокультурний контекст значно підсилює складність цього явища. Трансформація гендерних ролей, послаблення традиційних норм та зростання індивідуалістичного стилю життя сприяють переосмисленню цінностей, пов'язаних зі шлюбом та сім'єю. Висока мобільність, трудова міграція, хронічний стрес та економічна нестабільність створюють додаткові умови для емоційного виснаження, зниження рівня задоволеності шлюбом та

пошуку альтернативних форм психологічного розвантаження. У таких ситуаціях подружня зрада може виконувати компенсаторну або уникаючу функцію, що часто маскує глибинні особистісні й міжособистісні проблеми. Особливу роль відіграє цифрове середовище. Соціальні мережі, месенджери, онлайн-платформи для знайомств значно спрощують можливість встановлення емоційного або інтимного контакту поза шлюбом. Віртуальна взаємодія нерідко виступає «безпечним простором» для формування емоційної близькості, що згодом може перерости у реальні стосунки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика сімейних взаємин і пошук психологічних передумов їхнього розуміння та наукового аналізу залишаються одними з найбільш актуальних напрямів сучасної психології, особливо в умовах трансформації інституту сім'ї та зростання кількості кризових подружніх ситуацій. Сучасні дослідження дедалі частіше зосереджуються не лише на факті інфідельності, а й на її психологічних причинах, наслідках для подружніх стосунків і специфіці переживання зради чоловіками та жінками.

Значну увагу проблемі подружньої зради приділяють такі зарубіжні дослідники, як Дж. Хакаторн, Б. Ашдаун, Н. Зафарголізаде, З. Рахімі, А. Соруорі, Варма П., Махешварі В. та ін. Так, Фінчхам та Біач розглядають прощення як важливий психологічний механізм зниження агресії та відновлення взаємин після інфідельності, пропонуючи моделі конструктивної комунікації, орієнтовані на емпатію, взаєморозуміння та спільну відповідальність за подальший розвиток стосунків [24, 25, 35, 37].

Вітчизняні науковці також роблять вагомий внесок у розроблення цієї проблематики, серед них: Л. І. Березовська, С. Бондар, Н. Б. Лукіна, Ю. І. Лівенська, Є. А. Худієва, І.М. Кучманич та ін. [2, 3, 6, 15].

Сім'я традиційно постає як базова соціальна спільнота, у межах якої відбувається первинне входження особистості у соціокультурний простір, засвоєння норм, цінностей і моделей взаємодії, а також формування індивідуальних психологічних якостей і соціальних ролей [10 с. 343]. Цілі та

сенси подружнього союзу не є випадковими, а заздалегідь окреслюються під впливом досвіду старших родичів, значущих референтних осіб і ширшого соціального контексту, а згодом уточнюються й підтримуються всіма членами сім'ї, зокрема дітьми [14, с. 63]. Внутрішня організації сім'ї у тому числі ґрунтується на емоційних очікуваннях партнерів, їхньому уявленні про взаємну повагу, підтримку та справедливий розподіл ролей. Саме ці уявлення значною мірою задають напрям розвитку подружніх взаємин і впливають на рівень задоволеності шлюбом [8, с. 5].

Сімейна структура за своєю природою є динамічною та гнучкою, що дає їй змогу реагувати на зміни зовнішнього середовища й внутрішні трансформації, які відбуваються в житті подружжя. Разом із тим у ситуаціях, коли між партнерами виникають відкриті протиріччя інтересів, розбіжності у ціннісних орієнтаціях або накопичується емоційна напруга, актуалізується феномен сімейного конфлікту.

У таких умовах людина нерідко починає шукати емоційне розуміння, підтримку або визнання поза межами сім'ї, що може стати підґрунтям зради у емоційному чи сексуальному контексті. Тому ми припускаємо, що саме чинники, пов'язані із ставленням до конфліктів та поведінкою у конфліктних ситуаціях, можуть слугувати передумовою для подружніх зрад. Через значну поширеність відсутності навичок конструктивного врегулювання конфліктів, саме ця проблематика видається нам ключовою у межах обраної теми дослідження [27].

Також наразі існує наукове підтвердження того, що хронічні конфлікти послаблюють емоційний зв'язок між партнерами та знижують рівень взаємної близькості, що часто стає причиною переживання партнерами самотності і може підштовхувати до пошуку близькості в інших стосунках. Сучасні наукові дослідження підкреслюють, що накопичення негативних емоцій, критики та взаємного ігнорування є одним із факторів руйнування подружніх стосунків [32].

У науковому дискурсі подружній конфлікт розглядається як закономірний компонент близьких взаємин, який не завжди має руйнівний характер, а за певних умов може виконувати функцію переосмислення та розвитку стосунків. З психологічної точки зору конфлікт постає як взаємно переживане напруження, спричинене несумісністю потреб, установок чи поглядів партнерів, що знаходить відображення у негативних емоційних реакціях і зміні ставлення подружжя одне до одного [16, с. 280].

Розглядаючи сім'ю як малу соціальну групу, дослідники виокремлюють низку її характерних ознак, серед яких: 1) наявність відносно жорстких нормативних установок, обумовлених культурними уявленнями про сімейне життя; гетерогенність складу, що зумовлюється різним віком, потребами й ціннісними орієнтаціями членів родини; 2) певна закритість і конфіденційність внутрішніх процесів; 3) чітко окреслена рольова та функціональна структура; історична зумовленість, яка відображає тривалу еволюцію сімейних відносин; 4) висока емоційна насиченість взаємодії, що є одним із ключових аспектів подружнього життя [4, 7].

У зв'язку з цим доцільно розглядати сім'ю не як просту суму окремих індивідів, а як цілісну систему, у межах якої кожен її учасник одночасно впливає на інших і зазнає їхнього впливу. Функціонування сімейної системи ґрунтується на підтриманні динамічної рівноваги між її внутрішніми компонентами та умовами зовнішнього середовища [17, с. 555].

У наукових дослідженнях підкреслюється, що конфліктність у подружніх стосунках може набувати характеру відносно стійкої схильності пари до повторюваних, емоційно насичених і недостатньо контрольованих суперечок. У таких ситуаціях партнери часто зазнають труднощів у регуляції як власних емоційних реакцій, так і емоційних станів один одного. Встановлено, що подібна конфліктність має глибинну психологічну основу, оскільки пов'язана з дисфункційними емоційними схемами, сформованими у ранньому досвіді взаємин із батьками. Ці схеми знижують здатність подружжя підтримувати емоційну близькість, адекватно опрацьовувати напруження та

конструктивно вирішувати суперечності у шлюбі, що, у свою чергу, може створювати передумови для емоційного відчуження і підвищувати ризик деструктивних форм поведінки, зокрема подружньої зради [18].

Міжособистісна конфліктність є невід'ємним компонентом людської взаємодії загалом, але особливим провокуючим фактором виступає саме у сфері подружніх стосунків, де інтенсивна емоційна близькість поєднується з необхідністю постійного взаємного пристосування партнерів. Для кращого розуміння поняття міжособистісного конфлікту доцільно виокремити кілька ключових характеристик:

- порушення гармонії взаємин, що виявляється у невідповідності між очікуваннями партнерів, їхніми потребами або системами цінностей;
- підвищену емоційну напруженість, яка супроводжується інтенсивними афективними станами – гнівом, образою, фрустрацією чи розчаруванням, що істотно ускладнюють раціональне осмислення ситуації;
- наявність власної динаміки розвитку конфлікту, за якої за відсутності своєчасного психологічного опрацювання початкове усвідомлення розбіжностей (когнітивна фаза) переходить у поведінкову фазу взаємних звинувачень і дій, що зумовлює подальшу ескалацію напруження [1, с. 241].

Психологічну природу подружньої конфліктності доцільно аналізувати у межах трьох взаємопов'язаних рівнів. На індивідуальному рівні вона значною мірою зумовлюється особистісними характеристиками партнерів, такими як рівень тривожності, імпульсивність, тип прихильності та сформованість навичок емоційної саморегуляції. Зокрема, тривожно-унікальні стилі прихильності пов'язані зі схильністю до деструктивних форм реагування – критики, оборонної поведінки або емоційного дистанціювання, тоді як безпечний тип прихильності асоціюється з відкритістю до діалогу, здатністю до співпереживання та пошуку компромісних рішень [19, с. 8634].

На діадному рівні вирішальну роль відіграє характер комунікації між подружжям. Взаємодія, що ґрунтується на активному слуханні, емпатійному розумінні партнера, конструктивному вираженні емоцій та використанні так званого «м'якого старту» у складних розмовах, сприяє стабільності шлюбних стосунків. Натомість деструктивні комунікативні патерни – звинувачення, знецінення, сарказм або стратегія «вимога-уникнення» (demand/withdraw) – корелюють із зростанням незадоволеності шлюбом, емоційним виснаженням і поступовим руйнуванням взаємної підтримки між партнерами. На контекстуальному рівні інтенсивність конфліктності зростає під впливом хронічного стресу та дефіциту спільних копінг-ресурсів. У ситуаціях, коли подружжя не володіє навичками узгоджених дій в умовах напруження, повсякденні побутові труднощі часто набувають узагальненого характеру й трансформуються у взаємні обвинувачення типу «ти завжди» або «ти ніколи», що запускає замкнений цикл конфліктної ескалації та поглиблює емоційне відчуження між партнерами [20].

У межах сучасних психологічних підходів конфліктна поведінка у подружніх стосунках розглядається крізь призму двох протилежних моделей – конструктивної та деструктивної. Конструктивний тип конфліктної взаємодії передбачає усвідомлення партнерами джерел розбіжностей, здатність говорити про власні переживання у формі «я-висловлювань», домовлятися про правила спілкування, виявляти емпатію та повертатися до обговорення проблеми після емоційної паузи. Така модель взаємодії пов'язана з більшою стабільністю подружнього союзу, збереженням довіри та вищим рівнем психоемоційного благополуччя обох партнерів. Натомість деструктивна конфліктність проявляється через приниження та знецінення партнера, узагальнення провини, демонстрацію зневаги, захисну або унікальну поведінку, а також через інтенсивні фізіологічні реакції перевантаження, зокрема підвищене збудження, напруження та прискорене серцебиття. Подібні стани знижують когнітивну гнучкість, ускладнюють раціональне мислення й сприяють подальшій ескалації конфлікту.

Особливе значення у процесі подружніх суперечок має здатність до емоційної регуляції. Уміння стримувати афективні імпульси, здійснювати когнітивну переоцінку ситуації, свідомо відкладати складні розмови до моменту емоційного заспокоєння або використовувати механізми спільної регуляції (co-regulation), коли партнери взаємно підтримують стабілізацію емоційного стану, суттєво зменшує частоту й інтенсивність конфліктів. Контроль власних емоційних реакцій і здатність підтримувати емоційну рівновагу партнера розглядаються як одні з ключових чинників збереження психологічного благополуччя подружжя та стійкості шлюбних взаємин [20].

Разом із внутрішніми психологічними чинниками, подружні стосунки зазнають значного впливу соціально-економічних трансформацій сучасного суспільства. Прискорення темпу життя, невизначеність майбутнього, зміна традиційних ролей жінки та чоловіка у соціумі зумовлюють зниження рівня задоволеності шлюбом і зростання кількості розлучень. Емпіричні дані свідчать, що саме нерозв'язані або хронічні конфлікти нерідко виступають каталізатором розпаду сім'ї, оскільки подружжя починає сприймати розлучення як спосіб уникнення тривалого емоційного виснаження [11, с. 201-202].

Серед найбільш поширених причин конфліктів у подружжі дослідники виокремлюють ревності, егоцентричні установки, небажання приймати індивідуальність партнера, побутові труднощі, фінансову нестабільність, шкідливі звички, а також розбіжності у життєвих цілях і ціннісних орієнтаціях [7, с. 646].

Сучасні соціальні трансформації, зокрема переосмислення уявлень про сексуальність, зміну традиційного розподілу ролей у подружжі та утвердження принципів гендерної рівності, формують нове середовище взаємодії між партнерами. Такі зміни нерідко стають джерелом додаткового напруження, особливо у тих випадках, коли ціннісні орієнтації подружжя сформувалися в різних соціокультурних умовах. Сексуальні уявлення як складний психологічний конструкт безпосередньо впливають на почуття

власної гідності, рівень довіри та ступінь емоційної відкритості між чоловіком і жінкою. Невідповідність очікувань або хронічна незадоволеність у цій сфері здатні істотно посилювати емоційний стрес, провокувати конфліктну поведінку та порушувати гармонію сімейних стосунків [12, с. 248].

Окремого розгляду потребує вплив воєнних подій і вимушеної просторової роз'єднаності членів подружжя, які створюють значний психологічний тиск на сім'ю та безпосередньо позначаються на характері подружньої взаємодії. Як зазначає І. Шинкаренко, у період війни сім'я стикається з послабленням своїх захисних функцій – як матеріальних, так і психологічних. Порушуються звичні адаптаційні механізми, знижується стресостійкість, що ускладнює взаємини між батьками й дітьми, підриває відчуття стабільності та прогнозованості майбутнього й формує додаткові джерела напруги у сімейній системі [17, с. 550-557].

Таким чином, вищезазначені аспекти представляють значний інтерес для дослідження та більш глибокого аналізу в контексті впливу на подружні стосунки, що дозволить операціоналізувати поняття подружньої зради та визначити більш конкретні причини такої поведінки у сучасному суспільстві.

Мета – виявити та проаналізувати психологічні причини подружніх зрад у сучасному суспільстві з урахуванням індивідуально-особистісних характеристик, особливостей мотиваційної сфери, адаптаційного потенціалу та специфіки соціальної поведінки подружніх партнерів.

Досягнення мети обумовлено вирішенням наступних **дослідницьких завдань**:

1. Здійснити теоретико-методологічне обґрунтування проблеми психологічних причин подружніх зрад у сучасному суспільстві;
2. Розробити програму емпіричного дослідження та обґрунтувати вибір методів дослідження;
3. Організувати та провести емпіричне дослідження, спрямоване на виявлення зв'язків між ставленням до подружньої зради, стилями конфліктної

поведінки, особистісними рисами та адаптаційними особливостями партнерів з наступним їх аналізом та інтерпретацією;

4. Розробити практичні рекомендації щодо збереження подружньої вірності, підвищення якості подружніх взаємин та профілактики ризику невірності.

Об'єктом дослідження виступають подружні зради у сучасному суспільстві.

Предметом дослідження є психологічні чинники подружніх зрад у сучасному суспільстві.

Методи дослідження:

- Теоретичні (аналіз, синтез, індукція, дедукція, узагальнення, порівняння, систематизація наукової літератури);
- Емпіричні (психодіагностичне тестування, графічне представлення отриманих результатів, кількісна обробка отриманих даних. Для статистичної обробки даних використано коефіцієнт рангової кореляції Спірмена та критерій χ^2 Пірсона.).

Для збору емпіричних даних використано такі **методики**:

1. Авторська анкета соціально-демографічних характеристик – для опису вибірки (вік, стать, тривалість стосунків/шлюбу, наявність дітей, шлюбний статус, досвід зради в минулому тощо) та первинного аналізу контексту подружніх стосунків (див. Додаток А).

2. Опитувальник Томаса-Кілманна: типи поведінки у конфлікті - для діагностики індивідуальних стилів поведінки в конфліктних ситуаціях (суперництво, співпраця, компроміс, уникання, пристосування), що дозволяє пов'язати конфліктну взаємодію в парі з ризиком подружньої зради (див. Додаток Б).

3. Attitudes Toward Infidelity Scale (ATIS) – для оцінки когнітивного, емоційного та поведінкового ставлення до подружньої зради, рівня її прийнятності та готовності виправдовувати можливі зрадницькі дії партнера чи власні (див. Додаток В).

4. П'ятифакторний особистісний опитувальник (Big Five, BFI-44) – для вивчення структури особистісних рис (нейротизм, екстраверсія, відкритість досвіду, доброзичливість, сумлінність) і виявлення їхнього внеску в формування схильності до подружньої зради та специфіки соціальної поведінки (див. Додаток Г).

Практичне значення дослідження. Оскільки переважну більшість вибірки складають жінки до 25 років без великого стажу шлюбного життя найбільш актуальною для таких людей є криза першого року стосунків. Тому дане дослідження сприятиме більш точному визначенню ключових психологічних чинників подружніх зрад, своєчасному виявленню дезадаптивних тенденцій взаємодії серед людей на ранніх етапах стосунків. Матеріали дослідження можуть послугувати розробці відповідних програм психопрофілактики та розширенню можливостей теоретичної підготовки фахівців, які дотичні до сфери сімейного консультування.

Публікації автора за темою дослідження. Матеріали й результати дослідження висвітлювалися на Міжнародній науково-теоретичній конференції «Психологічне благополуччя особистості в умовах воєнних та поствоєнних трансформацій: клініко-психологічний вимір», Національний Університет «Одеська Юридична Академія», м. Одеса, 30.04.2026 р. [електронне видання].

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг роботи становить 43 сторінок друкованого тексту (без урахування додатків). Список використаних джерел включає 38 найменувань, серед яких наукові статті, підручники, дисертаційні дослідження та публікації у фахових періодичних виданнях.

РОЗДІЛ I. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ЕМПІРИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ЧИННИКІВ ПОДРУЖНІХ ЗРАД У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

1.1. Організація та проведення емпіричного дослідження

Основною метою проведеного емпіричного дослідження стало виявлення психологічних чинників подружніх зрад у сучасному суспільстві, а також аналіз взаємозв'язку між особистісними характеристиками партнерів, їхніми морально-ціннісними установками щодо інфідельності та особливостями міжособистісної взаємодії у подружніх стосунках. Дослідження було спрямоване на з'ясування того, як індивідуально-психологічні особливості, рівень емоційної стабільності, стилі поведінки у конфліктних ситуаціях та суб'єктивне сприйняття подружньої взаємодії впливають на ризик виникнення подружньої зради.

У межах дослідження було застосовано опитувальний метод із використанням комплексу психодіагностичних інструментів. Збір емпіричних даних здійснювався за допомогою онлайн-сервісу Google Forms, що забезпечило оперативність проведення дослідження, а також дотримання принципів добровільності та анонімності участі. Загальну вибірку склали 40 респондентів молодого віку, які перебували у шлюбі до року або мали досвід стосунків.

Етапи проведення дослідження

Етап 1. Підготовчий

На підготовчому етапі було визначено мету, завдання та гіпотезу дослідження, а також здійснено підбір психодіагностичних методик, валідних для вивчення психологічних причин подружньої інфідельності та особливостей міжособистісної взаємодії у сімейному середовищі.

Етап 2. Основний (проведення дослідження)

Основний етап передбачав безпосереднє проведення опитування серед респондентів. Заповнення анкет здійснювалося індивідуально та конфіденційно, що сприяло отриманню більш щирих і достовірних відповідей. У дослідженні взяли участь 40 осіб віком від 25 до 45 років, які перебували у шлюбі від одного до п'ятнадцяти років.

Респондентам послідовно пропонувалося заповнити авторську анкету, опитувальник BFI-44, методику ATIS та опитувальник К. Томаса. Такий комплексний підхід дозволив отримати не лише кількісні показники ставлення до подружньої зради, але й якісну характеристику особистісних та поведінкових особливостей, що можуть впливати на виникнення інфідельності.

Етап 3. Аналітичний

На аналітичному етапі було здійснено обробку, узагальнення та інтерпретацію отриманих емпіричних даних. Було розраховано середні значення за шкалами, проаналізовано співвідношення між особистісними характеристиками респондентів, їхнім ставленням до подружньої зради та стилями поведінки у конфліктних ситуаціях. Окрему увагу приділено кореляційному аналізу між показниками емоційної стабільності та моральним ставленням до інфідельності.

Етап 4. Підсумковий

Даний етап включав узагальнення й інтеграцію отриманих теоретичних відомостей із отриманими емпіричними даними.

1.2. Характеристика та обґрунтування методик дослідження

З огляду на багатофакторний характер подружніх зрад, для емпіричного дослідження було обрано комплекс методик, що дозволяє всебічно охопити різні рівні психологічного аналізу. Нижче розглянемо кожен із них окремо.

Психодіагностичні методики:

1. Опитувальник Томаса-Кілманна для визначення типових способів реагування в конфліктних ситуаціях (Thomas-Kilmann Conflict Mode Instrument) [28].

Дана методика дає змогу діагностувати домінуючі стилі поведінки у конфліктних ситуаціях і пов'язати особливості конфліктної взаємодії з ризиком подружньої зради (див. Додаток Б). Оскільки цей інструмент дозволяє операціоналізувати індивідуальні стратегії поведінки в міжособистісних конфліктах, які розглядаються у межах теоретичної моделі асертивності (ступінь орієнтації на власні інтереси) та кооперативності (орієнтація на інтереси іншої сторони [28]. У науковій літературі доведено, що п'ять конфліктних стилів - уникнення, пристосування, конкуренція, компроміс та співпраця - відображають стійкі поведінкові патерни у взаємодії партнерів і пов'язані із якістю міжособистісного функціонування. Деструктивні стилі взаємодії часто асоціюються зі зниженням задоволеності стосунками, погіршенням комунікації та зростанням емоційної дистанції між партнерами, що провокує наростання напруги й фрустрованості. А позадіадна поведінка як альтернативні емоційні або сексуальні зв'язки може стати доступним механізмом ситуативного полегшення [31].

Конструктивною особливістю опитувальника є використання формату примусового вибору із пари альтернативних тверджень щодо поведінки у конфлікті, що мінімізує вплив соціально бажаних відповідей і підвищує диференційованість оцінювання поведінкових стратегій. Методика має типологічний характер вимірювання, завдяки чому результати подаються у вигляді профілю вираженості кожного з п'яти стилів. Це дозволяє аналізувати домінантні та комбіновані патерни поведінки у конфліктних ситуаціях. З точки зору психометричних властивостей, методика демонструє помірні показники надійності, що є типовим для інструментів типологічного характеру. Валідність підтверджується узгодженістю з іншими інструментами вимірювання стилів конфліктної поведінки. Попри критику щодо обмеженої

внутрішньої узгодженості окремих шкал, дана методика широко використовується завдяки своїй практичній релевантності та простоті застосування [31].

2. Attitudes Toward Infidelity Scale (ATIS) [38].

Психодіагностичний опитувальник, спрямований на вимірювання когнітивних та афективних установок щодо подружньої/романтичної зради (див. Додаток В). Методика використовується для оцінки рівня схвалення або неприйняття позадіадної поведінки, що дозволяє визначити індивідуальні установки щодо інфідельності як соціально-психологічного феномену у межах двокомпонентної шкали. Перевагою даного інструменту є відносна простота застосування та здатність фіксувати нормативно-ціннісні орієнтації, які пов'язані із причинами подружніх зрад і особливостями сексуальної поведінки. Через це дана методика широко використовується для дослідження відповідних тем [33].

Сучасні дослідження показують, що ATIS має задовільні психометричні властивості, включаючи прийнятну внутрішню узгодженість та конструктну валідність. У крос-культурних вибірках підтверджується, що шкала демонструє стабільні показники надійності та можливість диференціювання груп із різним рівнем моральних установок щодо зради. Також встановлено, що методика корелює із поведінковими індикаторами, зокрема із минулим досвідом зради, що підтримує її практичну цінність у дослідженнях романтичних відносин загалом та у нашому дослідженні причин подружніх зрад [30].

3. П'ятифакторний особистісний опитувальник (BFI-44) [23]

Це стандартизований психодіагностичний інструмент, призначений для вимірювання п'яти базових особистісних рис: екстраверсії, доброзичливості, сумлінності, нейротизму та відкритості до досвіду (див. Додаток Г). Теоретичною основою є “П'ятифакторна модель особистості”, яка вважається однією з найбільш емпірично підтверджених структур особистості в сучасній

диференціальній психології [24]. У нашому дослідженні вивчення фундаментальних особистісних особливостей респондентів є одним із ключових аспектів. Оскільки такий підхід дозволить пов'язати характерологічні риси із конфліктною поведінкою та схильністю до зрад шляхом всебічної психодіагностики.

Даний опитувальник містить 44 твердження, які оцінюються за шкалою Лейкерта та дозволяють отримати загальні факторні показники та часткову інформацію про поведінкові прояви рис. Це самозвітний інструмент, у якому кожна риса особистості вимірюється як континуум, а не як типологічна категорія. Особливістю методики є її баланс між лаконічністю та змістовною широтою, що дозволяє застосовувати її у великих соціологічних, психологічних та міждисциплінарних дослідженнях.

Сучасні метааналітичні дослідження підтверджують, що BFI-44 демонструє задовільну та стабільну внутрішню узгодженість, а також помірно високу надійність шкал у різних мовних і культурних вибірках [26].

РОЗДІЛ II. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ЧИННИКІВ ПОДРУЖНІХ ЗРАД У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

2.1. Інтерпретація результатів емпіричного дослідження

Результати за авторською анкетою.

1. Вікові характеристики респондентів

Аналіз результатів показав, що переважна більшість учасників дослідження (75 %) належать до вікової категорії до 25 років, що свідчить про домінування молодих подружніх пар із відносно невеликим сімейним досвідом. Такі респонденти перебувають на етапі активного становлення особистісних та сімейних ролей, що може зумовлювати певну емоційну нестійкість та схильність до конфліктності у процесі адаптації один до одного. Водночас по 12,5 % респондентів становлять особи віком 26-35 років, а вже 36-45 років та 46 років і старше становлять меншість, що забезпечує певну варіативність вікового складу вибірки. Наявність представників середнього та старшого віку дозволяє простежити, як змінюються особистісні чинники конфліктності залежно від тривалості шлюбу та життєвого досвіду (Див. рис. 2.1.).

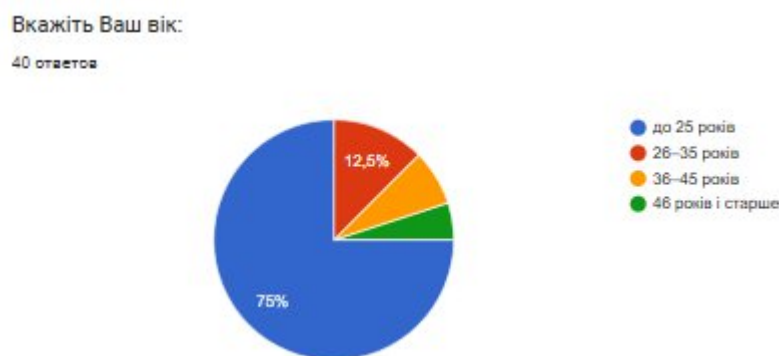


Рисунок 2.1. Вік респондентів

2. Гендерна структура вибірки

За результатами опитування, більшість учасників становлять жінки (97,5 %), тоді як чоловіки складають 2,5 %. Подібна гендерна диспропорція є типовою для досліджень психологічної тематики, оскільки жінки частіше виявляють зацікавлення у самоаналізі та питаннях емоційної взаємодії в

подружжі. Водночас така нерівність може впливати на загальні тенденції вибірки, адже жінки схильні до більшої емоційної чутливості, рефлексії та відкритості у вираженні конфліктних переживань, тоді як чоловіки частіше виявляють стриманість і прагнення до уникання конфліктів (Див. рис. 2.2.).

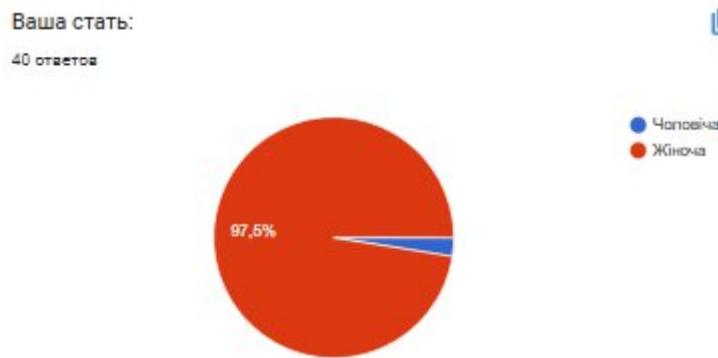


Рисунок 2.2. Стать респондентів

3. Тривалість шлюбу

Показники за цим критерієм засвідчили, що 22,5 % опитаних перебувають у шлюбі до одного року, що свідчить про перевагу молодих пар, для яких характерний період адаптації до спільного життя. Цей етап часто супроводжується процесом «притирання» характерів, розподілом сімейних ролей і формуванням стабільних моделей комунікації. 60 % респондентів перебувають у шлюбі від одного до п'яти років, що є періодом активного розвитку взаємин і підвищеної ймовірності конфліктних ситуацій через розбіжності у цінностях і стилях поведінки. Натомість 10 % учасників мають стаж спільного життя понад десять років, що свідчить про наявність стабільніших шлюбних зв'язків і сформованих стратегій поведінки у конфліктних ситуаціях. Отже, переважання респондентів із коротким стажем шлюбу дає підстави вважати, що результати дослідження відображають психологічні особливості конфліктності, властиві саме раннім етапам сімейного життя (Див. рис. 2.3.).

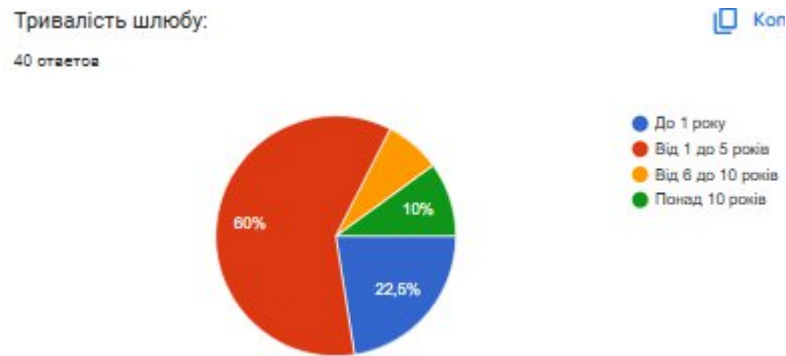


Рисунок 2.3. Тривалість шлюбу респондентів

4. Наявність дітей

Аналіз показав, що 67,5 % опитаних наразі не мають дітей, тоді як 32,5 % виховують дитину або дітей. Такий розподіл свідчить про те, що більшість учасників перебувають у періоді формування подружньої системи без додаткового навантаження, пов'язаного з батьківством. Водночас відсутність дітей може підвищувати значення особистісної сумісності партнерів, адже конфлікти в таких парах частіше зумовлені емоційними або комунікативними розбіжностями, ніж зовнішніми факторами. Для пар із дітьми конфлікти набувають іншого характеру - вони часто пов'язані з розподілом сімейних ролей, відповідальності та емоційних ресурсів. Таким чином, отримані результати свідчать, що вибірка дослідження характеризується домінуванням молодих подружніх пар без дітей, що створює підґрунтя для вивчення саме внутрішньоособистісних і міжособистісних чинників конфліктності, не ускладнених зовнішніми соціальними навантаженнями (Див. рис. 2.4.).

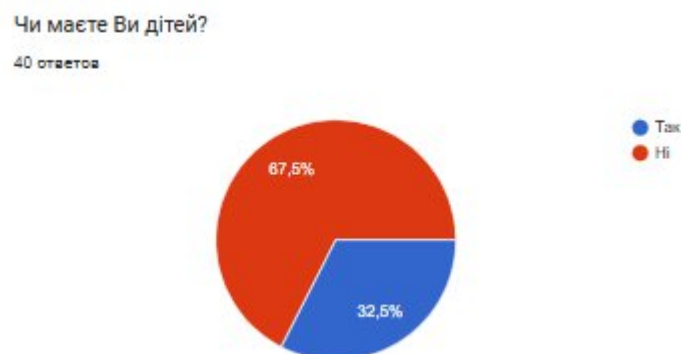


Рисунок 2.4. Наявність дітей у респондентів

Результати за опитувальником Томаса-Кілманна

1. Стиль «Суперництво»

20–25 % респондентів демонструють схильність до суперництва, що свідчить про помірну асертивність і готовність відстоювати власну позицію навіть за умови опору партнера. У подружніх стосунках цей стиль може бути конструктивним для захисту меж, однак його надмірність підвищує ризик конфліктної ескалації та зниження довіри.

2. Стиль «Співпраця»

Домінує у вибірці (60 %), що вказує на високий рівень комунікативної зрілості, емпатії та орієнтації на взаємовигідні рішення. Співпраця відображає модель «win-win», за якої конфлікт сприймається як спільна проблема, а не конкуренція.

3. Стиль «Компроміс»

Показник становить 50 %, що свідчить про схильність до взаємних поступок і балансування інтересів. Стиль характеризується соціальною гнучкістю та самоконтролем, однак може залишати часткове незадоволення, оскільки потреби сторін реалізуються не повністю.

4. Стиль «Уникнення»

30 % респондентів схильні до уникнення конфліктів, що відображає прагнення зберегти емоційну стабільність шляхом відтермінування вирішення проблем. У довгостроковій перспективі це може призводити до накопичення невирішених конфліктів і емоційної напруги.

5. Стиль «Пристосування»

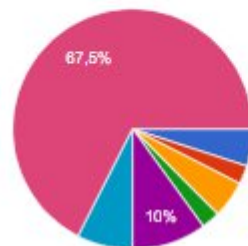
40 % вибірки демонструють помірну схильність до пристосування, що характерно для емпатійних осіб, орієнтованих на збереження стосунків. Водночас надмірне використання цього стилю може спричиняти втрату особистісних меж і емоційне виснаження (див. Додаток Д).

Результати за методикою Attitudes Toward Infidelity Scale (ATIS).

Результати аналізу твердження «Подружня зрада є морально неприпустимою» засвідчили, що переважна більшість респондентів (67,5 %) повністю погоджуються з даним твердженням, ще 10 % - частково згодні. Такий розподіл відповідей вказує на чітко сформовану моральну позицію щодо інфідельності як етично неприйнятної поведінки. Невелика частка респондентів, які обрали нейтральні або заперечні відповіді, може свідчити про наявність індивідуальних варіацій моральних норм або впливу сучасних соціокультурних тенденцій, що допускають релятивізацію подружніх зобов'язань (Див. рис. 2.5.)

І подружня зрада є морально неприпустимою.

40 ответов



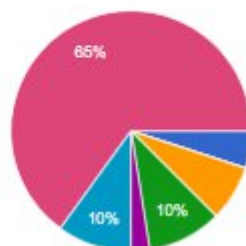
- 1 - абсолютно не згоден
- 2 - не згоден
- 3 - частково не згоден
- 4 - важко відповісти / нейтрально
- 5 - частково згоден
- 6 - згоден
- 7 - повністю згоден

Рисунок 2.5. Подружня зрада є морально неприпустимою

Подібна тенденція простежується й у відповідях на твердження «Навіть якщо хтось незадоволений своїми стосунками, зрада не є виправданою», де 65 % респондентів повністю погодилися, що підтверджує домінування у вибірці уявлення про особисту відповідальність за збереження вірності незалежно від якості стосунків (Див. рис. 2.6.).

Навіть якщо хтось незадоволений своїми стосунками, зрада не є виправданою.

40 ответов



- 1 - абсолютно не згоден
- 2 - не згоден
- 3 - частково не згоден
- 4 - важко відповісти / нейтрально
- 5 - частково згоден
- 6 - згоден
- 7 - повністю згоден

Рисунок 2.6. Навіть якщо хтось незадоволений своїми стосунками, зрада не є виправданою

Таким чином, більшість опитаних демонструє високий рівень нормативного неприйняття зради, що відповідає високим показникам за шкалою ATIS.

Особливе значення для дослідження психологічних причин зради мають реверсивні твердження, зокрема «Зрада - це природна частина людських стосунків». Після інверсії відповідей встановлено, що 55 % респондентів категорично не погоджуються з цим твердженням, а ще 27,5 % - загалом не погоджуються, що свідчить про відсутність тенденції до нормалізації інфідельності у свідомості більшості учасників дослідження (Див. рис. 2.7.).



Рисунок 2.7. Зрада - це природна частина людських стосунків

Аналогічні результати отримано щодо твердження «У певних ситуаціях зрада може бути виправданою» (реверсивне): після інверсії 42,5 % опитаних демонструють чітке заперечення виправдувальних наративів, що підтверджує низьку толерантність до зради як способу подолання криз у стосунках. Ці дані вказують на те, що для більшості респондентів зрада не розглядається як адаптивна або природна реакція на труднощі у шлюбі, а сприймається як порушення базових норм подружньої взаємодії (Див. рис. 2.8.).



Рисунок 2.8. У певних ситуаціях зрада може бути виправданою

Результати аналізу твердження «Фізична близькість з іншою людиною під час стосунків є неприйнятною» свідчать, що 62,5 % респондентів погоджуються або повністю погоджуються з цим твердженням. Це підтверджує традиційне розуміння фізичної зради як найбільш очевидної та соціально засуджуваної форми порушення вірності (Див. рис. 2.9.).



Рисунок 2.9. Фізична близькість з іншою людиною під час стосунків є неприйнятною

Водночас результати щодо твердження «Емоційна зрада така ж серйозна, як і фізична» демонструють дещо більшу варіативність відповідей: 47,5 % повністю погоджуються, 27,5 % - погоджуються, що свідчить про поступове усвідомлення значущості емоційної складової інфідельності. Однак наявність частини нейтральних і частково незгодних відповідей може вказувати на те, що емоційна зрада ще не завжди усвідомлюється як рівнозначна фізичній у масовій свідомості (Див. рис. 2.10.).



Рисунок 2.10. Емоційна зрада така ж серйозна, як і фізична

Аналіз тверджень щодо флірту та онлайн-спілкування з романтичним підтекстом показав, що хоча більшість респондентів схильні вважати такі форми поведінки неприйнятними, частина вибірки демонструє помірну толерантність до непрямих форм інфідельності. Зокрема, твердження «Флірт з іншою людиною під час стосунків є формою зради» отримало менш однозначні оцінки, що може свідчити про розмитість меж дозволеного у сучасних міжособистісних стосунках. Подібна тенденція спостерігається й у відповідях на твердження щодо онлайн-спілкування, де наявність цифрового середовища може знижувати суб'єктивну значущість порушення вірності (Див. рис. 2.11.).



Рисунок 2.11. Флірт із іншою людиною, коли ви перебуваєте у стосунках, є формою зради

З метою комплексної оцінки ставлення респондентів до подружньої зради було розраховано узагальнений індекс ставлення до інфідельності за методикою. Індекс формувався на основі сумарного аналізу відповідей за

всіма твердженнями шкали з урахуванням інверсії реверсивних пунктів (№ 3, 6, 9, 11), відповідно до методичних рекомендацій ($1 \rightarrow 7$; $2 \rightarrow 6$; $3 \rightarrow 5$; $4 \rightarrow 4$; $5 \rightarrow 3$; $6 \rightarrow 2$; $7 \rightarrow 1$).

Відповідно до інтерпретаційних критеріїв ATIS, вищі сумарні бали відображають більш негативне ставлення до подружньої зради та низьку прийнятність інфідельності, тоді як нижчі бали свідчать про толерантніше або виправдувальне ставлення до неї.

На основі отриманих результатів та переважання відповідей високої шкальної полярності (6–7 балів) було виокремлено три рівні ставлення до подружньої зради. Високий рівень ATIS характеризується чітко негативним і морально неприйнятним ставленням до зради як порушення довіри незалежно від обставин, а також неприйняттям як фізичної, так і емоційної інфідельності. Середній рівень відображає амбівалентність щодо окремих форм зради (зокрема емоційної та онлайн-інфідельності) та часткову схильність до її ситуативного виправдання. Низький рівень свідчить про толерантне або виправдувальне ставлення до зради як можливої реакції на незадоволеність у стосунках.

У вибірці домінує високий рівень за методикою ATIS, що проявляється у переважанні морального неприйняття інфідельності та сприйнятті її як серйозного порушення стабільності стосунків. Середній рівень виявлено у частини респондентів і він характеризується вибірковою толерантністю до непрямих форм зради (флірт, емоційна та онлайн-інтеракція), що свідчить про амбівалентність моральних установок. Низький рівень представлений незначною часткою вибірки та відображає тенденцію до виправдання зради в умовах емоційної незадоволеності або криз, що може виступати потенційним фактором ризику.

Особистісний профіль респондентів за П'ятифакторною моделлю (BFI-44)

Аналіз усередненого особистісного профілю вибірки дозволив виявити психологічну гетерогенність респондентів за п'ятьма базовими вимірами:

- 1. Екстраверсія (≈4,1-4,3 бали):** Показник вище середнього вказує на високу потребу в соціальних контактах, комунікабельність та активність. Проте у контексті шлюбу за умов тривалого емоційного дефіциту така орієнтація назовні може трансформуватися у фактор ризику позадіадної залученості.
- 2. Доброзичливість / Прив'язаність (≈4,1-4,3 бали):** Високий бал свідчить про тактовність, емпатію та налаштованість на кооперацію. Водночас фіксація полярних оцінок усередині вибірки вказує на наявність підгрупи з емоційною дистанційованістю, що породжує дефіцит інтимності у шлюбі.
- 3. Самоконтроль / Сумлінність (≈3,4-3,6 бали):** Помірні значення відображають ситуативну нестабільність поведінкових норм. Поєднання високої відповідальності з тенденціями до прокрастинації та імпульсивності може створювати умови для неконтрольованих емоційних реакцій у кризових ситуаціях.
- 4. Емоційна стабільність / Нейротизм (≈2,9-3,2 бали):** Зміщення показника в бік емоційної нестійкості свідчить про підвищену тривожність, чутливість до стресу та схильність до різких коливань настрою. Нейротизм виступає потужним внутрішнім дестабілізатором подружніх стосунків, посилюючи потребу в зовнішній емоційній компенсації.
- 5. Відкритість до досвіду (≈3,7-3,9 бали):** Середньо-високий рівень відображає інтелектуальну допитливість та гнучкість. У шлюбних взаєминах рутинна може фруструвати цю потребу, стимулюючи пошук новизни, зокрема романтичної чи інтернет-інфідельності.

Кореляційний аналіз інтегральних показників особистості та установок щодо інфідельності (BFI-44 та ATIS)

Вибір методик BFI-44 та ATIS для проведення кореляційного аналізу є методично та теоретично обґрунтованим з таких причин:

1. BFI-44 відображає базові, відносно стабільні особистісні риси, зокрема емоційну стабільність як внутрішній регулятор поведінки;
2. ATIS діагностує когнітивно-ціннісні установки щодо подружньої зради.

Таким чином, кореляція між цими методиками дозволяє поєднати особистісний рівень і рівень моральних установок, що є принципово важливим для пояснення психологічних причин інфідельності. Саме поєднання BFI-44 і ATIS дозволяє простежити, як особистісні особливості взаємодіють із моральними переконаннями, формуючи потенціал ризику подружньої зради.

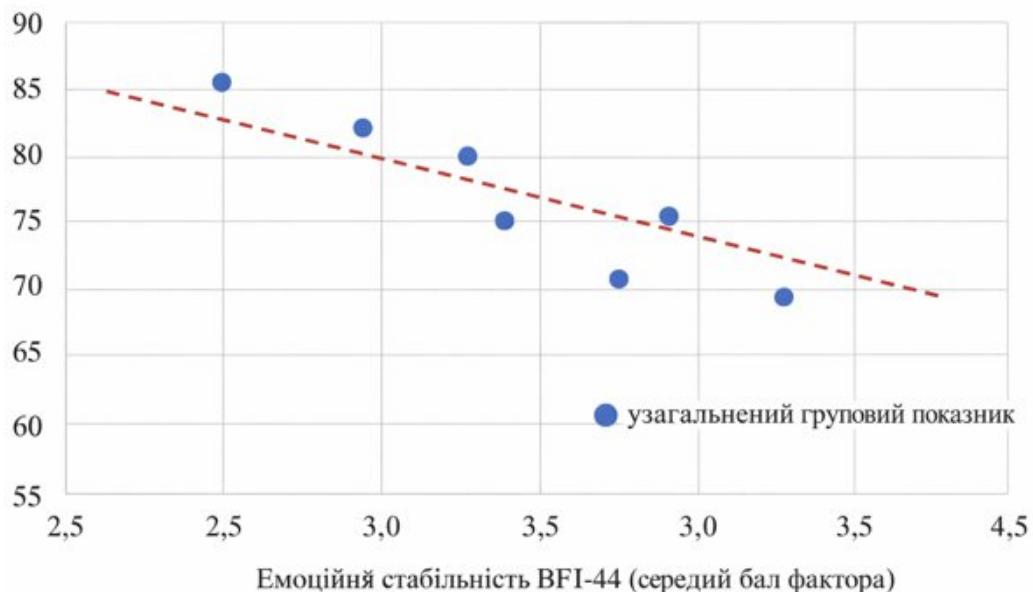


Рисунок 2.12. Кореляційні зв'язки за методиками BFI-44 та ATIS

Аналіз кореляцій між показниками емоційної стабільності за методикою BFI-44 та узагальненим індексом ставлення до подружньої зради за методикою ATIS засвідчив наявність негативного кореляційного зв'язку середньої сили

між рівнем емоційної стабільності (BFI-44) та узагальненим індексом ставлення до зради (ATIS).

Респонденти з нижчими показниками емоційної стабільності (високим нейротизмом) демонструють вищий рівень ригідності та жорсткості у моральних оцінках, фіксуючи високі бали за шкалою ATIS (неприйняття зради). Для них стабільність шлюбу є над-цінністю, що компенсує внутрішню тривогу, тому будь-яка загроза вірності сприймається як катастрофічне порушення безпеки.

Натомість, особи з високою емоційною стабільністю виявляють вищу когнітивну гнучкість. Їхнє ставлення до зради є менш категоричним і більш ситуативно зумовленим. Вони схильні аналізувати міжособистісні кризи комплексно, не вдаючись до радикального моралізаторства.

Важливим та суперечливим теоретичним висновком є особливість представників із вираженим нейротизмом. З одного боку, на когнітивному рівні такі особи демонструють жорстке декларативне засудження зради. З іншого боку, через низький ступінь розвиненості механізмів саморегуляції, високу тривожність та схильність до афективних спалахів, саме цей тип особистості має найвищий рівень психологічного ризику щодо реального вчинення інфідельності як реакції на емоційну депривацію чи кризу в шлюбі.

Таким чином, інтеграція результатів свідчить, що задекларований високий рівень морального неприйняття зради у вибірці не є абсолютною гарантією стабільності шлюбу, оскільки реальна поведінка суттєво опосередковується індивідуально-психологічними властивостями партнерів (рівнем нейротизму та обраними стратегіями подолання конфліктів).

Узагальнюючи, проведене емпіричне дослідження дозволило отримати загальну характеристику соціально-демографічних, особистісних особливостей та систем установок респондентів у контексті подружніх взаємин і ставлення до інфідельності. Слід зазначити, що результати мають переважно описово-розвідувальний характер і відображають специфіку саме

даної вибірки, що обмежує можливість їх повної генералізації на ширшу популяцію.

Аналіз соціально-демографічних показників засвідчив домінування молодих подружніх пар із відносно невеликим стажем сімейного життя та переважанням осіб без дітей. Така структура вибірки може розглядатися як така, що відображає ранній етап становлення подружніх відносин, для якого характерні процеси адаптації, формування рольових очікувань та підвищена чутливість до комунікативних труднощів. Тому отримані дані передусім дозволяють описати особливості функціонування саме початкових етапів сімейної системи.

Гендерна асиметрія вибірки, а також вікова нерівномірність розподілу респондентів додатково вказують на те, що результати слід інтерпретувати з урахуванням можливої соціально-психологічної специфіки групи, зокрема більшої відкритості жінок до участі в опитуваннях подібної тематики та потенційних відмінностей у вираженні емоційних переживань між статями.

Результати за методикою Томаса–Кілманна свідчать про переважання конструктивних стилів взаємодії (співпраця, компроміс), що загалом може розглядатися як ресурсний потенціал вибірки у сфері вирішення конфліктів. Водночас наявність значної частки стратегій уникнення та пристосування вказує на неоднорідність комунікативних моделей та можливу тенденцію до латентного накопичення напруження у частини респондентів.

Отримані дані за шкалою ATIS демонструють домінування нормативно негативного ставлення до подружньої зради, що свідчить про переважання традиційних моральних установок щодо інфідельності. Разом із тим виявлена варіативність відповідей щодо емоційної та опосередкованої (онлайн, флірт) форм зради може вказувати на поступову трансформацію меж соціальної допустимості у сфері міжособистісних стосунків.

Результати особистісного профілю (BFI-44) дозволяють окреслити узагальнену тенденцію до поєднання соціальної активності, емоційної чутливості та середнього рівня самоконтролю. Така комбінація рис може

розглядатися як зона ризику до впливу ситуативних стресових факторів у міжособистісних стосунках, однак не може бути безпосередньо інтерпретована як детермінанта поведінки.

Кореляційний аналіз виявив наявність статистичного зв'язку між емоційною стабільністю та ставленням до подружньої зради, що дозволяє припустити взаємопов'язаність особистісних характеристик і морально-ціннісних установок. Водночас отриманий результат слід розглядати як тенденційний, оскільки він не дозволяє встановити причинно-наслідкові зв'язки між змінними.

Таким чином, сукупність отриманих даних дозволяє зробити висновок про наявність певних узгоджених психологічних тенденцій у структурі особистісних рис, комунікативних стратегій та установок щодо інфідельності. Однак інтерпретація результатів має здійснюватися з урахуванням обмежень вибірки, її соціально-демографічної специфіки та переважно описового характеру дослідження. Це дозволяє розглядати отримані результати як основу для подальших, більш репрезентативних і поглиблених емпіричних досліджень у цій галузі.

Для статистичної обробки даних використано коефіцієнт рангової кореляції Спірмена та критерій χ^2 Пірсона (r), де вказано числові показники кореляційних зв'язків (Див. таб. 2.2 в ДОДАТКУ Е).

2.2. Методичні рекомендації щодо збереження подружньої вірності та гармонізації стосунків

На підставі результатів дослідження можна запропонувати перелік практичних заходів та завдань, спрямованих на створення сприятливого підґрунтя для збереження подружньої вірності та гармонізації стосунків:

1. *Формування навичок активного слухання та безпечної міжособистісної взаємодії.* Це можливо шляхом опанування навичок безоцінного слухання партнера, обговорення ситуацій з різних точок

зору, рольові ігри та поступове напрацювання довіри й підтримуючої комунікації.

2. *Розуміння неминучості наявності недоліків у кожній людині, поступове наближення контакту із недоліками партнера та покращення близькості завдяки зменшенню ідеалізації.*

3. *Опанування навичок саморегуляції та поглиблення розуміння себе й своїх потреб за допомогою відповідних психологічних груп чи тренінгів. Це сприятиме увідомленню власних фрустрованих потреб, внутрішніх конфліктів та «зон ризику», що дозволить налагодити більш прозору комунікацію сформувати істинну близькість [34].*

4. *Формування навичок конструктивного вирішення конфліктів та екологічної комунікації. Це сприятиме трансформації ставлення до конфлікту не як до деструктивного руйнівного явища, а як до зони покращення, що дозволить якісно вирішувати саме джерело проблеми і не накопичувати образи й напруження.*

5. *Розвиток емоційного інтелекту, емпатії та саморефлексії сприятиме покращенню рівня взаєморозуміння і відвертості у парі.*

6. *Узгодження ціннісних орієнтацій, морально-етичних принципів, знаходження спільних точок та уважність до світогляду одне одного сприятиме напрацюванню довіри у взаєминах [21].*

7. *Формування спільних цілей і плану їх досягнення, що згуртовує, дає відчуття передбачуваності, безпеки та гарантії спільного майбутнього.*

8. *Планування спільних активностей та часу разом, напрацювання спільних тем та інтересів, завдяки чому емоційна віддаленість та напруження у стосунках стануть майже не актуальними.*

9. *Наявність вмотивованості до змін та утримання поточних стосунків, зацікавленість у даному партнері й постійній емоційній залученості - головна та невід'ємна умова побудови щасливих довірливих та гармонійних стосунків [36].*

Позитивний результат також дало б впровадження комплексних програм, спрямованих на зміцнення подружніх взаємин та гармонізацію стосунків. Доцільно зробити акцент на дослідженні як себе, так і партнера, на навичках саморегуляції та проживання й конструктивного вираження емоцій. Також необхідно включити вправи на командну роботу, які акцентують увагу на важливості опори один на одного як членів однієї нерозривної команди із двох взаємозалежних елементів.

Таким чином, психопрофілактика позадіадної поведінки – це комплексний і багатогранний процес, який охоплює усі сфери особистісного функціонування та міжособистісної взаємодії. І хоча дана проблема потребує значної уваги з боку фахівців, дотичних до психологічної роботи із сім'ями, дотримуючись вищеописаних рекомендацій багато подружніх пар можуть уникнути багатьох складнощів і підвищити рівень задоволеності стосунками.

ВИСНОВКИ

Задачі, які було поставлено на виконання мети та підтвердження гіпотези виконано в повному обсязі:

1. Здійснено теоретико-методологічне обґрунтування проблеми психологічних причин подружніх зрад у сучасному суспільстві;
2. Розроблено програму емпіричного дослідження та обґрунтовано вибір методів дослідження;
3. Організовано та проведено емпіричне дослідження, спрямоване на виявлення зв'язків між ставленням до подружньої зради, стилями конфліктної поведінки, особистісними рисами та адаптаційними особливостями партнерів з наступним їх аналізом та інтерпретацією;
4. Розроблено практичні рекомендації щодо збереження подружньої вірності, підвищення якості подружніх взаємин та профілактики ризику невірності.

Проведене теоретико-емпіричне дослідження дало можливість частково розкрити психологічні чинники подружніх зрад у сучасному суспільстві та проаналізувати механізми їх формування й прояву.

У процесі теоретичного аналізу було встановлено, що подружня зрада є складним психологічним феноменом, який формується під впливом сукупності особистісних, емоційних, комунікативних та соціально-психологічних чинників, і часто пов'язується із характером конфліктної взаємодії у парі. З'ясовано, що інфідельність у сучасному суспільстві пов'язана не лише з морально-етичними аспектами, а й із порушенням емоційної близькості, незадоволеністю потреб у підтримці, довірі та взаєморозумінні між партнерами.

Визначено основні можливі психологічні чинники подружніх зрад, серед яких провідне значення мають емоційна нестабільність, недостатній рівень самоконтролю, труднощі у контексті конструктивного вирішення

конфліктів, дефіцит емоційної підтримки та незадоволеність міжособистісними стосунками. Встановлено, що ризик інфідельності зростає в умовах тривалого емоційного напруження та порушення комунікації між партнерами.

У ході дослідження було підібрано та використано комплекс психодіагностичних методик, як П'ятифакторний особистісний опитувальник (BFI-44), Attitudes Toward Infidelity Scale (ATIS), опитувальник стилів поведінки в конфлікті Томаса-Кілманна та авторську анкету. Використані методики дозволили комплексно оцінити особистісні риси, ставлення до подружньої зради та особливості конфліктної взаємодії респондентів.

Склад вибірки зумовлює неможливість узагальнені отриманих результатів емпіричного дослідження на великий та диференційований загальний людський через неоднорідність гендерного складу (абсолютне переважання жінок), більшу представленість молоді до 25 років, респондентів без дітей та із невеликим досвідом шлюбних стосунків. Проте проведення дослідження представляє практичну значущість для роботи із жінками, що переживають кризи ранніх етапів стосунків, мають труднощі у налагодженні контакту та конструктивної комунікації із партнером.

Результати емпіричного дослідження засвідчили, що більшість респондентів демонструють негативне ставлення до подружньої зради та сприймають її як порушення довіри у стосунках. Водночас частина досліджуваних виявила більш толерантне ставлення до емоційної або онлайн-інфідельності, що свідчить про зміну уявлень щодо меж подружньої вірності в сучасних соціокультурних умовах. І через механізм несвідомого толерування у даному контексті зрада може сприйматись як щось допустиме - а отже доступне для вчинення з боку певного респондента.

Аналіз результатів за методикою BFI-44 показав, що для респондентів характерними є соціальна активність, потреба у міжособистісній взаємодії та підвищена емоційна чутливість. Виявлено, що емоційна нестійкість, тривожність і труднощі саморегуляції можуть виступати психологічними

чинниками, які підвищують ризик подружньої зради, особливо в кризових або конфліктних ситуаціях.

За результатами опитувальника К. Томаса встановлено, що переважними стилями поведінки у конфлікті є співпраця та компроміс, що свідчить про прагнення респондентів зберігати стабільність стосунків. Разом із тим виявлено наявність стратегій уникнення та суперництва у частини досліджуваних, що може сприяти накопиченню емоційної напруги та зниженню задоволеності подружніми взаєминами.

Кореляційний аналіз між показниками емоційної стабільності та ставленням до подружньої зради виявив обернений взаємозв'язок, що підтверджує залежність між рівнем емоційної саморегуляції та схильністю до більш толерантного ставлення до інфідельності.

Таким чином, результати дослідження підтверджують, що психологічні чинники подружніх зрад мають багатofакторний характер і формуються на перетині особистісних рис, емоційної стабільності, стилів конфліктної взаємодії та індивідуальних уявлень про близькість і вірність. Варто зазначити і те, що через свою багатогранність дана тема потребує подальшої більш глибокої розробки та більш репрезентативної різнопланової вибірки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білоусова С. В. Особливості прояву міжособистісних конфліктів у подружньої пари // World Educational Trends: Lifelong Learning in the Information Society. Athens: International Science Group, 2024. С. 241-246.
2. Бондар С. С. Методологічні засади та зміст комплексної системи сімейного консультування (психокорекції) порушень життєдіяльності родини при адюльтері // Психологія особистості на сучасному ринку праці. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. С. 262-279.
3. Березовська Л. І. Психологія міжособистісних взаємин подружньої пари // Вісник Національного університету оборони України. 2020. Вип. 3(56). С. 5-13.
4. Гапоненко Л. О. Наративи у рефлексивно-рольових тренінгах для студентів-психологів // Наративна психологія: теорія, емпірика, практика. Кривий Ріг: Р. А. Козлов, 2020. С. 17-25.
5. Гапоненко Л. О. Рефлексивно-рольова мета-гра з усвідомлення деструктивних сімейних симптомів. Харків: Діса плюс, 2020. С. 20-22.
6. Лукіна Н. Б., Лівенська Ю. І. Гендерні особливості переживання подружньої зради // Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Психологія. 2025. Т. 36(75). № 5. С. 69-75.
7. Маренкова О., Склярова Г. Чинники конфліктів у подружніх парах та шляхи їх запобігання // Матеріали V міжнародної конференції “Держава, регіони, підприємництво...”. Київ: КРОК, 2023. С. 646-647.
8. Поліщук В. М. (ред.). Психологія сім’ї. Суми: Університетська книга, 2021. 248 с.
9. Пріб Г. А., Бондар С. С. Індивідуально-психологічні особливості чоловіків та жінок при порушенні життєдіяльності родини // Особистість у сучасному соціопсихологічному вимірі. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2022. С. 303.
10. Рубан К. Р. Сім’я як соціальна структура суспільства // Prague: International Science Group, 2023. С. 343-346.

- 11.Рязанова О. Чинники виникнення та динаміка протікання подружніх конфліктів // Psychology Travelogs. 2024. Вип. 4. С. 200-209.
- 12.Сергієнко Г. О. Вплив сексуальних установок на конфлікти подружжя // Vienna: MDPC Publishing, 2024. С. 248-252.
- 13.Стуліка О., Харитинюк В., Сєвідова О. Соціально-психологічні та особистісні чинники виникнення сімейних протиріч в молодих сім'ях // Young Scientist. 2020. № 12(88). С. 293-301.URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-12-88-58> (дата звернення: 30.02.26.).
- 14.Федоренко Р. П. Психологія сім'ї : навч. посіб. Луцьк: Вежа-Друк, 2024. 624 с.
- 15.Худієва Є. А., Кучманич І. М. Психологічні профілі осіб, схильних до подружніх зрад // Габітус. 2024. Вип. 64. С. 181-185.
- 16.Шевченко К. Конфлікти у подружніх стосунках // Житомир: ЖДУ ім. І. Франка, 2023. С. 280-283.
- 17.Шинкаренко І. Сім'я в умовах війни: психологічні, психосоціальні та психопатологічні проблеми // Науковий вісник ДДУВС. 2022. С. 554–562.
- 18.Allen E. S., Atkins D. C., Baucom D. H., Snyder D. K., Gordon K. C., Glass S. P. Intrapersonal, interpersonal, and contextual factors in infidelity: A comprehensive review // Journal of Family Psychology. 2021. Vol. 35(6). P. 765–776. URL: https://www.researchgate.net/publication/227543617_Intrapersonal_Interpersonal_and_Contextual_Factors_in_Engaging_in_and_Responding_to_Extra_marital_Involvement (дата звернення: 26.02.26.).
- 19.Ashaq I. Attachment styles and relationship satisfaction // Educational Administration: Theory and Practice. 2024. Vol. 30(4). P. 87633-8641.
- 20.Birditt K. S., Brown E., Orbuch T. L., McIlvane J. M. Marital conflict behaviors and implications for divorce over 16 years. URL:

- <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC3777640/> (дата звернення: 25.01.26.)
21. Bühler J. L., Orth U. Rank-order stability of relationship satisfaction: A meta-analysis of longitudinal studies // Journal of Personality and Social Psychology. 2022. DOI <https://doi.org/10.1037/pspp0000430> (дата звернення 03.03.26)
 22. Fincham F. D., Beach S. R. H. Forgiveness in marriage: implications for communication and aggression // Journal of Family Psychology. 2022. Vol. 16(3). P. 325–338. DOI <https://doi.org/10.1111/1475-6811.00016> (дата звернення 01.03.26)
 23. John, O. P., Donahue, E. M., & Kentle, R. L. (1991). The Big Five Inventory—Versions 4a and 54. University of California, Institute of Personality and Social Research.
 24. John, O. P., Naumann, L. P., & Soto, C. J. (2008). Paradigm shift to the integrative Big-Five trait taxonomy: History, measurement, and conceptual issues. In O. P. John, R. W. Robins, & L. A. Pervin (Eds.), Handbook of personality: Theory and research (3rd ed., pp. 114–158). Guilford Press
 25. Hackathorn J., Ashdown B. K. The webs we weave: Predicting infidelity motivations and extradyadic satisfaction // Journal of Sex Research. 2021. Vol. 58(2). DOI <https://doi.org/10.1080/00224499.2020.1746954> (дата звернення 25.02.26)
 26. Husain W., Haddad A. J. Reliability generalization meta-analysis of the Big Five Inventory // BMC Psychology. 2025. URL: <https://link.springer.com/article/10.1186/s40359-024-02271-x> (дата звернення 03.02.26)
 27. Irvine T. J., Peluso P. R., Benson K. et al. Gottman Method Couples Therapy for infidelity // The Family Journal. 2024. DOI <https://doi.org/10.1177/10664807231210123> (дата звернення 17.02.26)
 28. Kilmann R. H., Thomas K. W. Developing a forced-choice measure of conflict-handling behavior // Educational and Psychological Measurement.

1977. DOI <https://doi.org/10.1177/001316447703700204> (дата звернення 12.02.26)
29. Korobov N. A discursive approach to active listening in couples // International Journal of Listening. 2022. DOI: <https://doi.org/10.1080/10904018.2022.2082970> (дата звернення: 18.03.26.)
30. Lişman C. G., Holman A. C. Cheating under the circumstances in marital relationships // Social Sciences. 2021. Vol. 10(10). P. 392. URL: <https://www.mdpi.com/2076-0760/10/10/392> (дата звернення: 17.03.26.)
31. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/jmft.12284> Moser M. B., Johnson S. M., Dalglish T. L. et al. Blamer-softening in emotionally focused therapy // Journal of Marital and Family Therapy. 2018. Vol. 44(4). P. 640–654. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/jmft.12284> (дата звернення: 27.03.26.)
32. Nazari A. et al. Sexual satisfaction and attitudes toward marital infidelity // BMC Public Health. 2024. Vol. 24. P. 1693. DOI: <https://link.springer.com/article/10.1186/s12889-024-19073-w> (дата звернення: 22.03.26.)
33. Overall N. C., McNulty J. K. Conflict communication and relationship satisfaction: A meta-analysis // Psychological Bulletin. 2017. Vol. 143(5). P. 481–517. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2016.03.002> (дата звернення: 15.02.26.)
34. Rahimi Z., Sorouri A. Psychological perspectives on female infidelity. 2019. Vol. 8. P. 110-121.
35. Toma A. M., Rusu P. P., Podina I. R. Goal interdependence in couples: A meta-analysis // Journal of Social and Personal Relationships. 2023. DOI: <https://doi.org/10.1177/02654075221128994> (дата звернення: 28.01.26.)
36. Varma P., Maheshwari S. Emotional consequences of infidelity // The Family Journal. 2024. DOI:

<https://sage.cnperreading.com/doi/10.1177/10664807241293150>

(дата

звернення: 27.02.26.)

37. Whatley M. A. Attitudes Toward Infidelity Scale (ATIS) // In: Knox D., Schacht C. Choices in relationships. Wadsworth, 2012.

ДОДАТКИ*Додаток А.***Авторська анкета**

1. Вкажіть Ваш вік:

до 25 років

26-35 років

36-45 років

46 років і старше

2. Ваша стать:

Чоловіча

Жіноча

3. Тривалість шлюбу:

До 1 року

Від 1 до 5 років

Від 6 до 10 років

Понад 10 років

4. Чи маєте Ви дітей?

Так

Ні

Опитувальник Томаса-Кілманна: типи поведінки у конфлікті

1.)

- а) Іноді я надаю можливість іншим взяти на себе відповідальність за вирішення спірного питання.
- б) Краще ніж обговорювати, в чому ми розходимося, я намагаюся звернути увагу на те, з чим ми згодні.

2.)

- а) Я намагаюся знайти компромісне рішення.
- б) Я намагаюся залагодити справу з урахуванням усіх інтересів іншого та моїх власних.

3.)

- а) Зазвичай я наполегливо прагну домогтися свого.
- б) Я намагаюся заспокоїти іншого та зберегти наші стосунки.

Книги про особистість

4.)

- а) Я намагаюся знайти компромісне рішення.
- б) Іноді я жертвую своїми власними інтересами заради інтересів іншої людини.

5.)

- а) Улагоджуючи спірну ситуацію, я постійно намагаюся знайти підтримку в іншого.
- б) Я намагаюся зробити все, щоб уникнути марної напруженості.

6.)

- а) Я намагаюся уникнути неприємностей для себе.
- б) Я намагаюся досягти свого.

7.)

- а) Я намагаюся відкласти вирішення спірного питання, щоб згодом вирішити його остаточно.
- б) Я вважаю за можливе в чомусь поступитися, щоб досягти бажаного.

8.)

- а) Зазвичай я наполегливо прагну домогтися свого.
- б) Я насамперед намагаюся ясно визначити те, в чому полягають спільні інтереси.

9.)

- а) Думаю, що не завжди варто хвилюватися через якісь розбіжності, що виникають.
- б) Я докладаю зусиль, щоб досягти свого.

10.)

- а) Я твердо прагну досягти свого.
- б) Я намагаюся знайти компромісне рішення.

11.)

- а) Насамперед я намагаюся ясно визначити, у чому полягають спірні питання.
- б) Я намагаюся заспокоїти іншого і, головним чином, зберегти наші стосунки.

12.)

- а) Найчастіше я уникаю займати позицію, яка може спричинити суперечки.
- б) Я даю можливість іншим залишитись при своїй думці, якщо вони теж йдуть мені назустріч.

13.)

- а) Я пропоную компромісний варіант.
- б) Я наполягаю, щоб було зроблено по-моєму.

14.)

- а) Я повідомляю іншого про свою точку зору і питаю про його думку.
- б) Я намагаюся показати іншому логіку та переваги моїх поглядів.

15.)

- а) Я намагаюся заспокоїти іншого і, головним чином, зберегти наші стосунки.
- б) Я намагаюся зробити так, щоб уникнути напруженості.

16.)

- а) Я намагаюся не зачепити почуттів іншого.
- б) Я намагаюся переконати іншого у перевагах моєї позиції.

17.)

а) Зазвичай я наполегливо намагаюся досягти свого.

б) Я намагаюся зробити все, щоб уникнути марної напруженості.

18.)

а) Якщо це зробить іншого щасливим, дам йому можливість наполягти на своєму.

б) Я даю можливість іншому в чомусь залишитись при своїй думці, якщо він також йде мені назустріч.

19.)

а) Насамперед я намагаюся ясно визначити те, в чому полягають усі порушені питання та інтереси.

б) Я намагаюся відкласти вирішення спірного питання для того, щоб згодом вирішити його остаточно..

20.)

а) Я намагаюся негайно подолати наші розбіжності.

б) Я намагаюся знайти найкраще поєднання вигод та втрат для обох сторін.

21.)

а) Ведучи переговори, я намагаюся бути уважним до бажань іншого.

б) Я завжди схильюся до прямого обговорення проблем та їх спільного вирішення.

22.)

а) Я намагаюся знайти позицію, яка знаходиться посередині між моєю позицією та точкою зору іншої людини.

б) Я відстоюю свої бажання.

23.)

а) Я майже завжди стурбований тим, щоб задовольнити бажання оточуючих.

б) Іноді я надаю можливість іншим взяти на себе відповідальність за вирішення спірного питання.

24.)

а) Якщо позиція іншого здається мені дуже важливою, я намагатимусь піти назустріч його бажанням.

б) Я намагаюся переконати іншого прийти до компромісу.

25.)

а) Я намагаюся показати іншому логіку та переваги моїх поглядів.

б) Ведучи переговори, я намагаюся бути уважним до бажань іншого.

26.)

- а) Я пропоную компромісну позицію.
- б) Я майже завжди стурбований тим, щоб задовольнити бажання оточуючих.

27.)

- а) Найчастіше я уникаю займати позицію, яка може спричинити суперечки.
- б) Якщо це зробить іншого щасливим, я дам йому можливість наполягти на своєму.

28.)

- а) Зазвичай я наполегливо прагну домогтися свого.
- б) Улагоджуючи ситуацію, я зазвичай намагаюся знайти підтримку в іншого.

29.)

- а) Я пропоную компромісну позицію.
- б) Думаю, що не завжди варто хвилюватися через якісь розбіжності, що виникають.

30.)

- а) Я намагаюся не зачепити почуттів іншого.
- б) Я завжди займаю таку позицію у спірному питанні, щоб ми спільно з іншою людиною могли досягти успіху

Attitudes Toward Infidelity Scale (ATIS)**Інструкція:**

Будь ласка, вкажіть, наскільки ви погоджуєтеся з наведеними твердженнями. Ваші відповіді є анонімними та будуть використані виключно в наукових цілях.

Це 12 тверджень, які оцінюються за 7-бальною шкалою Лайкерта:

- 1 -абсолютно не згоден
- 2 -не згоден
- 3 -частково не згоден
- 4 -важко відповісти / нейтрально
- 5 -частково згоден
- 6 -згоден
- 7 -повністю згоден

Твердження:

1. Подружня зрада є морально неприпустимою.
2. Навіть якщо хтось незадоволений своїми стосунками, зрада не є виправданою.
3. Зрада -це природна частина людських стосунків. (реверсивне твердження)
4. Фізична близькість з іншою людиною під час стосунків є неприйнятною.
5. Емоційна зрада така ж серйозна, як і фізична.
6. У певних ситуаціях зрада може бути виправданою. (реверсивне твердження)
7. Флірт із іншою людиною, коли ви перебуваєте у стосунках, є формою зради.
8. Онлайн-спілкування з романтичним підтекстом під час стосунків є неприпустимим.
9. Якщо партнер не задовольняє емоційні потреби, можна шукати підтримку в іншій людині, навіть якщо це веде до зради. (реверсивне твердження)
- 10.Зрада завжди завдає шкоди стосункам.
- 11.Люди часто зраджують, не маючи наміру нашкодити партнеру. (реверсивне твердження)
- 12.Подружня зрада є порушенням довіри незалежно від обставин.

Пояснення для роботи

1. Реверсивні твердження (№ 3, 6, 9, 11) під час обробки потрібно інвертувати:
 $1 \rightarrow 7, 2 \rightarrow 6, 3 \rightarrow 5, 4 \rightarrow 4, 5 \rightarrow 3, 6 \rightarrow 2, 7 \rightarrow 1$.
2. Вищі бали означають більш негативне ставлення до зради (низька прийнятність інфідельності).
3. Низькі бали = більш толерантне ставлення до подружньої зради.

Опитувальник Великої п'ятірки (Big Five (BFI-44))

- 1 - Зовсім не згоден
 2 - Скоріше не згоден
 3 - Нейтрально
 4 - Швидше згоден
 5 - Цілком згоден

№	Твердження
1	Говорючий, балакучий
2	Схильний сперечатися й помічати недоліки в інших
3	Працює основательно, ретельно
4	Пригнічений, схильний до депресивності
5	Оригінальний і творчий, сповнений нових ідей
6	Замкнутий
7	Безкорисливий і готовий допомагати іншим людям
8	Іноді буває недбалим
9	Розслаблений, добре справляється зі стресом
10	Цікавиться багатьма різними речами
11	Сповнений енергії
12	Затіває сварки з іншими людьми
13	Надійний у роботі
14	Буває напруженим
15	Глибоко мислячий, дотепний
16	Випромінює ентузіазм, надихає ним інших
17	Схильний прощати інших
18	Схильний бути неорганізованим
19	Часто стурбований

20	Має багату уяву
21	Зазвичай мовчазний
22	Загалом довіряє іншим людям
23	Досить лінивий
24	Емоційно стійкий, його важко розладнати
25	Винахідливий
26	Впевнений у собі
27	Може бути холодним і зверхнім
28	Завжди доводить розпочату справу до кінця
29	Схильний до зміни настрою, буває дратівливим
30	Високо цінує мистецтво та естетичні переживання
31	Іноді сором'язливий
32	Тактовний і добрий майже до всіх
33	Ефективний у роботі
34	Зберігає спокій у напружених ситуаціях
35	Віддає перевагу рутинній роботі
36	Комунікабельний, товариський
37	Іноді буває грубим у стосунках з іншими
38	Схильний дотримуватися своїх планів
39	Легко починає нервувати
40	Любить «розвивати ідеї», розмірковувати
41	Має мало занять, пов'язаних з мистецтвом
42	Любить співпрацювати з іншими
43	Легко відволікається
44	Добре розбирається в мистецтві, музиці чи літературі

Інтерпретація результатів за опитувальником Томаса

Стиль поведінки	Середній % збігу з ключем	Рівень вираженості	Психологічна характеристика	Інтерпретація для подружніх стосунків
Суперництво	20-25 %	Помірний	Висока асертивність, низька орієнтація на інтереси партнера.	Використовується для самозахисту; у надмірі створює напруження та дистанцію.
Співпраця	60-65 %	Високий	Баланс між власними і спільними інтересами, орієнтація на діалог.	Оптимальний стиль для подружжя; сприяє гармонії та взаємоповазі.
Компроміс	45-50 %	Помірно високий	Готовність до взаємних поступок і конструктивного вирішення проблем.	Забезпечує стабільність, але не завжди повне задоволення обох сторін.
Уникнення	30-35 %	Середній	Уникнення відкритих зіткнень,	Тимчасово знижує напругу, але може

			емоційна обережність.	накопичувати приховані конфлікти.
Пристосуванн я	40-45 %	Помірний	Поступливість, орієнтація на збереження згоди.	Підтримує стабільність, проте за частого використання може пригнічувати ініціативу.

Кореляційні зв'язки за методиками BFI-44 та ATIS

ЕС – емоційна стабільність (BFI-44)

ATIS – узагальнений індекс ставлення до подружньої зради

	ЕС	ATIS
ЕС	-	-0,90***
ATIS	0,9***	-

Примітка:

*** - $p \leq 0,001$ (орієнтовно, на основі реконструйованих даних графіка рис. 2.12). Коефіцієнт кореляції подано за Пірсоном (r).